

De Vrijstaat

Kunst- en Cultuurhuis voor Jong Utrecht

Jaarplan 2020

Stichting De Vrijstaat
Hof van Monaco 3
3541 DT Utrecht
030-3030012
www.devrijstaat.nl

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
1. Inleiding	5
2. Wie zijn wij en wat doen wij	7
2.1 Missie, visie, doelstellingen.....	7
2.2 De verschillende rollen van De Vrijstaat	8
3. Ondernemerschap & bedrijfsvoering.....	12
3.1 Organisatie	12
3.2 Code Cultural Governance	13
3.3.Diversiteit, inclusiviteit.....	13
3.4 Code Fair Practice.....	14
3.5 Huisvesting	14
3.6 Financiën	15
3.7 Samenwerking.....	16
3.8 Netwerken.....	18
4. Programma	20
4.1 Expo's	20
4.2 Theater	21
4.3 Kunstlessen.....	22
4.4 Kunstenaar in Huis JONG.....	24
4.5 Kunstvakantieweek	25
4.6 KookKeet	25
4.7 Kennismakingsprogramma's	25
4.8 Creatief Vermogen Utrecht.....	26
5. Marketing, communicatie, publieksbereik	29
5.1 Hoe bereiken we onze klanten.....	29
5.2 Speerpunten 2019	29
5.3 Aanbod & publieksbereik	31
6. Begroting 2019	34
6.1 Samenvatting.....	31
6.2 Specificatie baten en lasten	32
6.3 Toelichting	34

Losse bijlage: Format begroting en verantwoording (model OCW) - excelsheet

Heel groot nieuws!

Het staat in de Cultuurnota. Ik lees het echt. Dat De Vrijstaat onderdeel is van de cultuorkavel die zich rond het Berlijnplein aan het ontwikkelen is. Dat de Gemeente heeft besloten om de boerderij voor De Vrijstaat te verwerven en een bedrag reserveert om de boerderij voor ons te verbouwen. Lezen jullie dit?! Dringt het tot jullie door?! Dit is echt heel, heel groot nieuws. Misschien wel het beste nieuws dat we in de afgelopen 10 jaar hebben gekregen.

Stel je voor, we krijgen een dak dat niet meer lekt. Dat betekent niet alleen dat het dak niet meer lekt, dat betekent vooral dat we er een hele grote zolder verkrijgen. Die zolder is net zo groot als de hele boerderij. Dat is dus ruimte voor een extra studio en twee ateliers. Op deze manier kunnen er nog meer mensen gebruik maken van onze inspirerende werkplek en kunnen we nog meer samenwerkingspartners in ons pand laten landen. Meer kinderen en jongeren kunnen meedoen aan onze kunstprogramma's en we kunnen als wijkcultuurhuis meer initiatieven van bewoners uit Leidsche Rijn faciliteren en ondersteunen.

Stel je voor, we krijgen goede isolatie en verwarming op de deel. Dat betekent niet alleen dat we 's winters niet meer met mutsen op en jassen aan hoeven te werken, maar dat we het hele jaar door gebruik kunnen maken van de deel. Dat we daar dan twee goed geoutilleerde ruimtes hebben zodat onze TheaterAcademie en onze KunstAcademie kunnen groeien. Dat er een vaste bar in de stal komt zodat we bij trainingen en workshops ook een boerenlunch aan kunnen bieden. En als de BSO's meedoen aan onze KunstKeet en TheaterKeet ze daar ook hun hap en sap kunnen krijgen.

Mogelijkheden stapelen zich op; ik zie Poetry Slams en Spoken Word in onze presentatieruimte, schrijfcafés voor omwonenden in onze huiskamer, singer/songwriterssessies voor jongeren in de geluidsstudio, kunstvakstudenten aan het werk op zolder en creatieve heidagen voor lokale bedrijven in onze workshopbox. Ik zie te veel om op te noemen.

De verbouwing geeft De Vrijstaat de mogelijkheid om te groeien. Om mee te groeien met ons stadsdeel, om op te groeien in een omgeving waar je leert je creatieve kracht te vergroten en als motor te gebruiken. Wat ongelooflijk fijn dat de Gemeente Utrecht het belang van De Vrijstaat ondersteunt en investeert in ons Kunst en Cultuurhuis voor Jong Utrecht!

Daphne de Bruin (artistiek directeur)

Column uit de Vrijstaat Nieuwsbrief najaar 2019

1. INLEIDING

De bovenstaande column spreekt voor zich. Er gaan grote veranderingen plaatsvinden op De Vrijstaat. Als de Gemeenteraad in het najaar het investeringsbesluit goedkeurt, zal komende jaar in het teken staan van de verbouwing van onze boerderij. Niet dat er daadwerkelijk meteen al gesloopt, gestript, gebouwd en gesjouwd gaat worden. Maar de verbouwing zal goed voorbereid moeten worden. De aanpak van een Rijksmonument als onze Hofstede ter Weide heeft veel voeten in de aarde, er zal uitgebreid vergaderd moeten worden met de architecten, de bouwbegeleiders, het UVO, Culturele Zaken en alle partijen die betrokken zijn bij het realiseren van De Vrijstaat 3.0. Een proces waar wij als gebruikers natuurlijk met onze neus bovenop willen zitten. Want de ontwikkeling van ons programma, het nieuwe beleidsplan voor de komende jaren en de exploitatie van ons nieuwe gebouw zijn onlosmakelijk verbonden met de renovatie en herinrichting van de boerderij.

Een proces waar we naar uitkijken, omdat het ons uitdaagt om onze bijzondere locatie voor nog meer bezoekers een creatieve landingsplaats te laten zijn. In het voorjaar 2019 schreven wij al een eerste verkenning van de mogelijkheden die de verbouwde Vrijstaat kan bieden. Een Kunst- en Cultuurhuis voor Jong Utrecht in het hart van het Leidsche Rijn Centrum waar kinderen, jongeren en jonge makers terecht kunnen om hun creativiteit te ontdekken, te ontwikkelen en te delen. Deze volgende stap ligt als een bruisbal in ons team. Omdat we weten dat de tijd rijp is en we inspirerende en ambitieuze plannen hebben klaarliggen.

Maar het is ook een proces waarbij de nodige hindernissen genomen zullen moeten worden. Want we weten allemaal dat een grootscheepse verbouwing een flinke wissel kan trekken op een organisatie. Waar gaan we heen als onze boerderij wordt verbouwd? Hoe kunnen we ons programma laten groeien als we tijdelijk onze intrek nemen in het zomerhuis? Hoe gaan we om met onze tijd en energie met zo'n extra project waar al onze aandacht op gericht zal zijn? 2020 wordt een jaar waar in we ons grondig moeten voorbereiden op de turbulente fase die De Vrijstaat in zal gaan. Maar vol vertrouwen dat we dit samen met de Gemeente Utrecht kunnen vormgeven en toewerken naar een Kunst- en Cultuurhuis waar Leidsche Rijn nog decennialang zijn creatieve energie uit kan putten.

Met de extreme groei die onze directe omgeving het laatste jaar heeft doorgemaakt, is ook de groei van De Vrijstaat onontkoombaar. Duizenden nieuwe burens hebben zich gevestigd binnen een steenworp afstand van onze locatie: nieuwe potentiële gebruikers van ons programma. Ons stadsdeel kent het hoogste percentage jongeren van Utrecht; met ons programma haken we daarbij aan. De roep om een jongerencultuurhuis in Leidsche Rijn wordt regelmatig gehoord. Wij zien als wijkcultuurhuis met de focus op kinderen en jongeren in ons profiel, de mogelijkheid om nog meer voor deze doelgroep te betekenen, zowel in programma als in het faciliteren en ondersteunen van jongereninitiatieven op het gebied van kunst en cultuur. Verruiming van (jongeren)activiteiten betekent echter ook verruiming van het budget. Een uitdaging waar wij in 2020 nieuwe strategieën voor moeten ontwikkelen.

Met het toekennen van budget voor een combinatiefunctionaris cultuur (cultuurcoach) in ons team hebben wij in de afgelopen maanden al veel specifieke activiteiten kunnen ontwikkelen om nieuwe doelgroepen aan ons programma te verbinden. Met een speciaal BSO-programma kunnen wij nu op een laagdrempelige manier beeldende kunst en theateractiviteiten aanbieden op locatie. We hebben de ruimte om nieuwe samenwerkingsverbanden met scholen aan te gaan en programma-aanbod te realiseren waarmee we actiever kunnen inzetten op diversiteit in doelgroepen. Ook de pilot van KunstKeet, een nieuw kunstprogramma voor de jongste doelgroep (6-8 jaar) vindt het komende jaar plaats.

Naast de Code Diversiteit heeft ook de Fair Practice Code onze aandacht. Een code waar wij, na een analyse van onze huidige gehanteerde honorering van onze medewerkers, redelijk positief uitkomen. Er zijn echter een

aantal knelpunten die wij signaleren. Binnen het huidige budget kunnen wij deze problemen niet oplossen. Om dit onderwerp toch zichtbaar te maken, nemen we het toepassen van Fair Practice als PM post op in onze begroting.

Inhoudelijk staat ons programma als een huis. Met als thema *Kids on Fire; de wereld staat in brand en wij zijn aangestoken*, kiezen we voor een programma waarin we de wereld die onder hoge druk staat agenderen. Met de donderende toespraak van Greta Thunberg op de klimaattop van de Verenigde Naties nog vers op ons trommelvlies weten we niet hoe we een actueler thema hadden kunnen kiezen. Komend jaar gaan we hier alle creativiteit van onze bezoekers en deelnemers op los laten.

Met jezelf als inzet en kunst als wapen.

2. WIE ZIJN WIJ EN WAT DOEN WIJ

2.1 Missie, visie, doelstellingen

Missie

De Vrijstaat zoekt naar vormen van kunst en cultuur die zich direct verhouden tot de samenleving. Naar kunst die buiten zijn oevers treedt en daarmee onderdeel wordt van het dagelijkse leven. Wij smeden samenwerkingsverbanden met diverse kunstenaars en (culturele) organisaties. Om uit te dagen en te reflecteren, om chaos te creëren en orde te scheppen in het leven van de Leidsche Rijnbewoner, de Utrechter, de kunstliefhebber. Kunst en cultuur zijn wezenlijk in het bouwen aan dit nieuwe stadsdeel, in het zoeken naar wortels, het creëren van een gedeelde identiteit. De Vrijstaat richt zich specifiek op kinderen, jongeren en jonge makers.

Betekenis voor de stad

De Vrijstaat is een van de zeven wijkcultuurhuizen in Utrecht en profileert zich als Kunst- en Cultuurhuis voor Jong Utrecht. Een functie die in het nieuwe stadshart van Utrecht, het Leidsche Rijn Centrum, op meerdere fronten van groot belang is. Met het kunstprogramma dat De Vrijstaat voor en met die jonge bewoners uit de directe omgeving ontwikkelt, spelen we een belangrijke rol in de 'bezieling' van het nieuwe stadsdeel. Zowel met scholen, organisaties en initiatieven, als met losse bezoekers en bewoners, geven we creatieve impulsen aan de ontwikkeling van inwoners en onze omgeving.

De Vrijstaat is een plek waar vanuit diverse kunstdisciplines wordt gewerkt aan het ontwikkelen van 'creatief vermogen'. Onze ambitie is om met onze projecten een bijdrage te leveren aan het ontwikkelen van een creatief vermogende stad. De Vrijstaat is een landingsplaats waar kinderen en jongeren hun eerste kennismaking met kunst en cultuur dicht bij huis kunnen beleven waarna ze zich via verschillende programma's verder kunnen verdiepen.

Onderscheidend

De Vrijstaat vervult verschillende rollen. Als wijkcultuurhuis vervult het een functie in de buurt waar jonge mensen een plek vinden om elkaar te ontmoeten, met elkaar te werken, hun eigen talenten te verkennen en te ontwikkelen. Maar De Vrijstaat is ook een plek waar professionele kunstenaars samen met onze kinderen en jongeren nieuw werk maken en een podium waar de resultaten van werkprocessen gepresenteerd worden. Leren en maken, prof of amateur, talentontwikkeling en vrijetijdsbesteding, proces of product, werkplaats of podium; op De Vrijstaat zijn al deze afbakeningen ondergeschikt aan de kracht en betekenis die kunst kan genereren, voor een individu en voor een samenleving. De kracht van De Vrijstaat is dat hoewel de doelgroep jong is, de activiteiten van De Vrijstaat volwassen zijn.

Op De Vrijstaat proberen wij het begrip 'leerwerkplaats' een nieuwe invulling te geven. We houden van het ambachtelijke gevoel dat dit woord oproept. Het ruwe en het ongepolijste, de arbeid en het gereedschap, het idee en de uitvoering, het proces van binnen naar buiten, van materiaal naar product. Het past bij onze boerderij die uitnodigt tot werken en oogsten.

Kunst- en Cultuurhuis

Kunstenaars uit allerlei disciplines worden uitgenodigd zich te verbinden aan de projecten van De Vrijstaat. Wat ze gemeen hebben is een gedrevenheid om hun kennis en expertise te delen met kinderen en jongeren. Vanuit het leerling-meester-gezel principe kiezen wij ervoor om zo veel mogelijk schakels in de keten bij ons in huis te halen en bij ons te laten werken. We werken met kinderen uit het basisonderwijs en met jongeren van middelbare scholen. We zijn een plek waar jonge professionals de ruimte krijgen om hun projecten te ontwikkelen en een kunstinstelling waar ervaren makers hun werk en expertise delen. Het vertalen van deze keten naar ons programma is een speerpunt in ons beleid.

We zoeken actief samenwerking met het kunstonderwijs, de HKU en incidenteel ook andere hogescholen. Een landingsplaats in Leidsche Rijn creëren voor jonge makers is een van onze speerpunten. Jong Utrecht verwijst daarbij zowel naar de nieuwste generatie kunstenaars als naar de mogelijkheden die dit stadsdeel biedt voor het Utrecht van de toekomst.

Kunst is een handvat om invulling te geven aan een samenleving waar respect, nieuwsgierigheid en inlevingsvermogen de basis vormen. Kunst leert kinderen en jongeren om buiten gebaande paden te treden en vergroot hun referentiekader. Door kennis te maken met nieuwe invalshoeken en door het ontwikkelen van hun creatieve vermogen leren zij vorm te geven aan hun wereld en die van anderen. De Vrijstaat wil daar graag een rol in spelen!

Story-telling

Een narratieve insteek is kenmerkend voor de projecten die wij realiseren. De bezoekers/deelnemers worden onderdeel van een groter verhaal, zij participeren in een beleving. Deze interactieve werkwijze is typerend voor De Vrijstaat. Iedere tentoonstelling is een verhaal, iedere werkplaats is een belevenis. De ambitie om met ieder project de wereld en jezelf weer opnieuw uit te vinden en te definiëren vertaalt zich in spannende kunstprojecten die de wereld steeds opnieuw weer vanuit een ander perspectief belichten. Of het nu gaat om robots, thema's als de dood of het nomadisch verlangen van de mens, food-design of animatie, in onze projecten prikkelen we kinderen en jongeren om via de kunst het leven in kaart te brengen. Onze doelgroep is jong maar ons programma is niet kinderachtig.

2.2. De verschillende rollen van De Vrijstaat

Thuisbasis

De Vrijstaat is de thuisbasis van stichting De Vrijstaat en omvat de monumentale boerderij Hofstede ter Weide (rijksmonument) en Het Gebouw, een modern kunstwerk ontworpen door Stanley Brouwn. In 2020 gaat De Vrijstaat zijn 11e jaar op deze bijzondere plek in, waar oud en nieuw elkaar ontmoeten. De monumentale boerderij bepaalt voor een groot deel de identiteit van het programma. Op de boerderij is de recente historie van Leidsche Rijn zichtbaar en voelbaar. Een plek die je verbindt met het verleden maar als hart van het Leidsche Rijn Centrum ook zijn plek inneemt als onderdeel van de stad van de toekomst. De boerderij nodigt uit tot activiteiten die raken aan de ambachtelijkheid en waar huiselijkheid een gegeven is. Koken op een houtvuur in de achtertuin, timmeren in de hooischaar, vlaggen bedrukken in de wagenschaar of muziek maken op de deel waar ooit de koeien stonden. Niet voor niets spelen dieren al tien jaar lang de hoofdrol in onze fabuleuze theatervoorstellingen.

De Vrijstaat is ook de thuisbasis van de Sharing Arts Society. Een belangrijke partner in het realiseren van participatieve projecten. De Vrijstaat is de goede buur waar je met al je ideeën op gebied van kunst en cultuur kunt aankloppen. De Vrijstaat is onderdeel van de cultuorkavel op het Berlijnplein en buurvrouw van RAUM en de Plaatsmaker.

Leerwerkplaats

Werkplaats is een woord dat De Vrijstaat als een handschoen past. We zeggen vaak dat kunst bij ons een werkwoord is. Het is de fysieke arbeid die nodig is om van niets iets te maken, om van idee naar product te komen, van concept naar kunstwerk. Of het nu gaat om beeldende kunst, digitale media, muziek of theater, de lichamelijke arbeid is de schakel. In de werkplaats krijgen kinderen en jongeren de kans hun 'instrument' te ontdekken, hun vaardigheden te vergroten, technieken te leren beheersen.

Daarbij wordt gewerkt volgens het principe van de *meester-gezel-leerling*: samenwerken met de kunstenaar is het uitgangspunt van het programma van De Vrijstaat. Het ambacht leren van de meester en in de werkplaats

direct aan de slag gaan om het geleerde in praktijk te brengen. Of liever, de praktijk gebruiken om te leren, te onderzoeken, te experimenteren.

Of je nu een expo bezoekt, meedoet aan een voorstelling of KookKeet, via school met De Vrijstaat in aanraking komt of bij ons langs komt voor een kinderfeest, de leerwerkplaats zit in alle onderdelen van ons programma verweven. Een leerwerkplaats is een plek om ervaring op te doen. Op de Vrijstaat kun je het domein van de kunst in de praktijk te verkennen, niet alleen voor deelnemers/ bezoekers van het programma, maar ook aan stagiaires, studenten en jonge makers.

Landingsplaats

De Vrijstaat is met zijn veelheid aan programma en activiteiten een landingsplaats voor veel kunstenaars met wie wij samenwerken om onze ideeën en plannen vorm te geven. Jaarlijks zijn zo'n 10 verschillende kunstenaars aan ons vaste programma verbonden. Met een stevige focus op Utrechtse kunstenaars of beginnende makers die uitstromen bij de HKU, proberen wij ook om Leidsche Rijn in het vizier van deze kunstenaars te krijgen. Nog te vaak is de blik van kunstenaars gericht op het oude centrum. De Vrijstaat als landingsplaats laat zien dat Leidsche Rijn een dynamisch stadsdeel is waar op cultureel gebied veel te halen en te brengen is.

Daarnaast is De Vrijstaat een landingsplaats voor kinderen en jongeren die zich met kunst en cultuur in de brede zin van het woord willen bezighouden. Voor kinderen vanaf 6 jaar tot jongeren tot 26 jaar, heeft De Vrijstaat de diverse schakels in de keten van talentontwikkeling in het programma.

Wijkinitiatieven van (culturele) partners weten hun weg naar De Vrijstaat steeds beter te vinden. Of het nu gaat om het faciliteren van vergaderingen, amateurkunstenaars en jonge makers, het verzorgen van inspiratiesessies of het samen ontwikkelen van culturele evenementen, ideeën mogen landen op De Vrijstaat. Op dit moment zijn de ruimtes van De Vrijstaat maar gedeeltelijk te gebruiken voor andere partijen. We zullen met de verbouwing van de boerderij onze rol als landingsplaats in de wijk nog beter te kunnen vervullen, en nog meer lokale vragen en initiatieven kunnen omarmen.

Museum om de hoek

De functie van Het Gebouw is onmisbaar in een beschrijving van de rol van de Vrijstaat in wijk en stad. Dit iconische kunstwerk van Stanley Brouwn is al sinds 2009 als expositieruimte van De Vrijstaat in gebruik. Twee keer per jaar wordt er een speciale expo ingericht voor kinderen tussen de 6 en 12 jaar. De najaarsexpo staat in het teken van beeldende kunst, de winterexpo is gericht op digitale media. De expo's worden gekoppeld aan werkplaatsen waar de bezoekers zelf direct aan het werk kunnen, geïnspireerd op het werk van de kunstenaar. Voor scholen wordt rondom de expo's een uitgebreid educatief programma ontwikkeld. Per expo transformeert de ruimte totaal en steeds wordt er voor een narratieve insteek gekozen om de expo te bezoeken. Een bezoek aan onze expo's wordt op deze manier een totaalervaring waarin de kunst is ingebed. Dit unieke Vrijstaat-museum maakt dat kinderen in hun eigen wijk hun eerste kunstervaringen op kunnen doen. Door de wisselende tentoonstellingen kunnen ze regelmatig kennis maken met uiteenlopende kunstenaars en kunstdisciplines. De expo's zijn gericht op kunst maken, ervaren en beleven en zijn laagdrempelig. Zo worden er ook veel kinderfeesten in de expo's gehouden en vormen zij belangrijke ankers voor onze educatieprojecten voor de scholen in Leidsche Rijn.

Omdat de ruimte in het Gebouw beperkt is, kunnen wij er maximaal één klas ontvangen. Als er meer werkruimte komt in de boerderij, kunnen we de schoolbezoeken zo inrichten dat er meerdere klassen tegelijk kunnen komen.

Podium om de hoek

De Vrijstaat hecht waarde aan het openbaar presenteren van wat er door de kinderen en jongeren in de diverse programma's wordt gemaakt. Het presenteren is een moment van naar buiten treden: laten zien wat je hebt gemaakt, wie je bent is een belangrijke stap in het creatieve proces. Je deelt jouw proces met anderen, het kan betekenisvol zijn voor toeschouwers. Het is ook een moment van reflectie, om terug te kijken op de

keuzes die je hebt gemaakt, hoe de weg verlopen is om hier uiteindelijk te komen, en om trots te zijn op wat je hebt gedaan.

Bij onze binnen- en buitenschoolse educatietrajecten, de TheaterAcademie, de KunstAcademie en de Kunstvakantieweek bieden wij podium aan de jongste makers en hun werk en geven hen hiermee het eigenaarschap in handen. Ook dat hoort bij talentontwikkeling.

Deze momenten zijn ook onderdeel van de publieksevenementen waar bewoners uit Leidsche Rijn kunnen genieten van wat jong Utrecht te bieden heeft aan beeldende kunst, installaties, theater en muziek. De Vrijstaat gebruikt hierbij geregeld de openbare ruimte als podium. Een kunstwerk voor het Willem-Alexanderpark, een vlaggenparade bij de opening van het Leidsche Rijn Centrum of een fototentoonstelling in de nieuwe bibliotheek, het BerlijnLijn feest met de partners van de cultuur-as: wij zien de omgeving als een mogelijkheid om jezelf zichtbaar te maken en zetten kunst in al zijn vormen in om deze buitenruimte mede vorm te geven.

Daarnaast zijn wij letterlijk een podium voor diverse initiatieven van jongeren en jonge makers. Een cd-release van een jongerenband, de speelvloer voor Theatergasten, Culturele Zondag, Gluren bij de Buren of het Vuur van Sint-Maarten: De Vrijstaat is een podium voor de wijk.

Familiekring

De Vrijstaat creëert rondom zijn programma's familiale cirkels. Voortvloeiend uit de meester-gezel-leerling werkwijze zoeken wij verbinding tussen verschillende generaties, diverse leeftijdsgroepen. Bij De Vrijstaat Theaterfamilie staan kinderen, jongeren, studenten, jonge professionals en oude rotten in het vak samen op de vloer. Er wordt samen geleefd, gewerkt, gegeten, getraind. Het maken van kunst sluit naadloos aan bij het dagelijkse leven.

We produceren familievoorstellingen en expo's en evenementen waar je met het hele gezin naar toe kunt gaan. Omdat het van waarde is om ervaringen met elkaar te delen. Zeker met kinderen als belangrijke doelgroep, zijn de ouders van groot belang. Deze doelgroep willen wij actief onderdeel laten zijn van de 'familie'. De Vrijstaat is ook van hen.

Koken speelt een belangrijke rol in het programma van De Vrijstaat. Eten verbindt. Het verbindt de mensen die samen het eten delen, maar eten is ook het werk dat de kok presenteert aan zijn publiek. Eten is het gevoel dat je welkom bent om aan te schuiven en dat je ergens onderdeel van uitmaakt. Zoals een familie groeit, groeit ook De Vrijstaat door de generaties heen en scheppen wij een vertrouwde en uitdagende omgeving om creatief op te groeien in je eigen wijk, van kind tot jongere, tot jonge (mee)maker.

3. ONDERNEMERSCHAP & BEDRIJFSVOERING

3.1 Organisatie

Raad van toezicht

Samenstelling van de Raad van Toezicht per 1 januari 2020: Gerda Oskam (focus: politiek bestuurlijk) zal per 1 januari 2020 aftreden als voorzitter; gesprekken met een mogelijke opvolger zijn gaande op het moment van schrijven. Overige leden: Paulien Dankers (focus: financieel strategisch) en Dennis Meyer (focus: artistiek inhoudelijk).

De Raad van toezicht vergadert vier maal per jaar. De bevoegdheden, taken en taakverdeling zijn vastgelegd in het Reglement Raad van toezicht. Alle leden van de Raad van toezicht zijn onbezoldigd.

Zowel de Raad van toezicht als het bestuur laten zich bij hun werkzaamheden leiden door de **Code Cultural Governance**.

Bestuur en medewerkers

Het bestuur van de stichting wordt gevormd door de directie bestaande uit Daphne de Bruin (artistiek leider) en Lieke Hoitink (zakelijk leider). Het bestuur vergadert in principe wekelijks. Taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in een directiereglement.

Het bestuur vormt samen met vier medewerkers het team van De Vrijstaat.

De formatie voor 2020 ziet er als volgt uit:

Artistiek leider (0,75 fte)	Daphne de Bruin
Zakelijk leider (0,675 fte*)	Lieke Hoitink
Productiemedewerker (0,6 fte)	Kim Debets
Educatief med./cultuurcoach (1,15 fte)	Charlotte van Eijdsen, Lotte Rosier
PR-medewerker (0,5 fte*)	Ynama Wigman

* uren ouderschapsverlof van Ynama Wigman worden waargenomen door Lieke Hoitink

Voor 2019/2020 is De Vrijstaat subsidie toegekend voor de aanstelling van een combinatiefunctionaris/cultuurcoach (1,0 fte). Deze beschikbare uren zijn verdeeld over twee educatief medewerkers en een jongerencoördinator voor KLUB19. De laatste is formeel aangesteld bij Cultuur19, maar werkt voor het hele samenwerkingsverband (zie de paragraaf 3.6 Samenwerkingspartners).

Naast het vaste team werkt De Vrijstaat met individuele kunstenaars en een pool van 12-15 flexibele medewerkers die naar behoefte worden ingezet op de diverse projecten als educatiemedewerker, workshopbegeleider of gastvrouw/heer.

Ook biedt De Vrijstaat jaarlijks meerdere stageplekken aan op het gebied van educatie, communicatie en productie. Gemiddeld lopen er per jaar vijf studenten Hbo/Mbo-opleiding Social Work, Media & communicatie, Kunsteducatie en Eventmanagement stage bij De Vrijstaat. Daarnaast fungeert De Vrijstaat leerwerkplaats voor studenten uit het kunstvakonderwijs. Ook is er plek voor maatschappelijke stages voor leerlingen uit het voortgezet onderwijs en menig oud-deelnemer aan onze activiteiten doet op De Vrijstaat werkervaring op als vrijwilliger bij evenementen.

Kinderkabinet

Het Kinderkabinet geeft ons directe feedback op ons programma. De leden van het kabinet zijn leerlingen van onze partnerscholen De Achtbaan, De Klimroos en Hof ter Weide. Zij worden betrokken bij verschillende Vrijstaatprogramma's: ze testen onze nieuwe workshops, schrijven een recensie van onze theatervoorstelling

en geven tips en tops over de lessen in de klas. Zij vertegenwoordigen De Vrijstaat tijdens evenementen en houden een spreekbeurt over De Vrijstaat op school of de (sport)vereniging. Daarmee zijn zij belangrijke ambassadeurs en adviseurs van De Vrijstaat. Het KinderKabinet komt 4 à 5 keer per jaar bijeen.

3.2 Code Cultural Governance

De Code Cultural Governance (herziene versie) is in het najaar van 2019 helemaal nagelopen. Waar nodig zijn de reglementen aangepast. In het Jaarverslag 2019 wordt hiervan verantwoording afgelegd.

3.3 Diversiteit, inclusiviteit

Publiek & deelnemers

Om binnen de jonge doelgroep een zo breed mogelijk publiek te bereiken werkt De Vrijstaat ook in 2020 samen met scholen van verschillende signatuur: openbaar, katholiek of PC, reformatorisch en speciaal onderwijs. De uren van de cultuurcoach worden deels ingezet om dit bereik nog te vergroten. In 2021-2024 willen we een nieuwe programmalijn starten rond taal met het VO (met name ook VMBO) onder de titel *Vrijspraak*. In 2020 onderzoeken we de mogelijkheden.

Om een brede groep kinderen te laten kennismaken met kunst & cultuur zet De Vrijstaat ook in op samenwerking met BSO's. Met de koepel Kind & Co wordt in 2019-2020 een pilotprogramma uitgevoerd in de vorm van korte kennismakingscursussen theater en beeldende kunst (zie paragraaf 4.7 Kennismakingsprogramma's).

De cultuurcoaches ontwikkelen daarnaast programma op maat met andere partners in de wijk. In 2020 wordt de samenwerking met de *Bibliotheek Leidsche Rijn Centrum* verder ingevuld. *Weekendschool Petje af* start een leslocatie in Leidsche Rijn. De Vrijstaat biedt deze leerlingen een kennismakingsprogramma beeldende kunst en theater aan. Ook staat voor 2020 samenwerking met de jongerenwerkers die actief zijn in Leidsche Rijn op het programma.

Met U-onbeperkt blijven wij intussen werken aan de toegankelijkheid van onze activiteiten voor kinderen met een beperking. Hoewel onze gebouwen nog niet optimaal toegankelijk zijn, is er best veel mogelijk. Zowel op de TheaterAcademie, als op de KunstAcademie en de Kunstvakantieweek doen elk jaar deelnemers mee met een beperking. Deze kinderen draaien gewoon mee in de lessen, soms met wat extra aandacht of een aangepaste opdracht als dat nodig is.

In de organisatie

De Vrijstaat heeft zich aangesloten bij PACT Utrecht; de zakelijk leider bezoekt regelmatig de bijeenkomsten. In 2020 zullen ook andere teamleden zich daarbij aansluiten. Doel is dat de hele organisatie zich bewust is van wat er nodig is om van De Vrijstaat een (cultureel) diverse organisatie te maken.

We streven er naar om in 2020:

- minstens een ontmoeting te beleggen met een Critical Friend; Laura Coello heeft zich daartoe bereid verklaard.
- drie PACT bijeenkomsten te bezoeken met minimaal 2 medewerkers
- onze stagiairepool zo divers mogelijk te maken door zowel HBO al MBO stagiaires een plek te bieden
- voor nieuwe vacatures voor de Raad van Toezicht actief te zoeken naar kandidaten met een cultureel diverse achtergrond. Daarnaast is diversiteit in leeftijd is van belang voor de samenstelling van de RvT.

In het programma

We zetten de samenwerking met MBO-kunstvakonderwijs voort. Hierdoor krijgen we contact met een heel diverse studentenpopulatie. De studenten werken als stagiair mee in onze programma's als uitvoerend artiest (bijvoorbeeld studenten van de dansopleiding) of nemen deel aan een talenttraject in Kunstenaar in Huis JONG. Het nieuw op te zetten programma Vrijspraak biedt veel mogelijkheden voor urban kunstvormen als spoken word, poetry battle, songwriting, vormen van kunst die een brede groep jongeren aanspreken. De pilot van dit programma biedt ons een mooie kans om samen te werken met kunstenaars en begeleiders met een migratieachtergrond.

Thematische aandacht voor diversiteit binnen de programma's, in 2020 bijvoorbeeld is het hoofdpersonage van de theatervoorstelling een blinde jongen. Aandacht voor het andere en het bevragen van stereotypen is er in alle programma's van De Vrijstaat.

Voor een uitgebreide beschrijving van de inhoud van de programma's verwijzen we naar hoofdstuk 4.

3.4 Fair Practice Code: work in progress

In de voorbereiding op het schrijven van het nieuwe beleidsplan 2021- 2024 maakt De Vrijstaat een analyse van het werkgeverschap van de organisatie wat betreft beloning, secundaire arbeidsvoorwaarden, scholing en evaluatie.

De Vrijstaat geeft ruim aandacht aan het welbevinden van iedereen die bij ons werkt; we zijn alert op overbelasting van onze medewerkers, maar zijn ons er ook van bewust dat we piekbelasting niet altijd kunnen voorkomen. Op verschillende momenten in het jaar bieden we scholing voor medewerkers en freelancers; de inhoud varieert van BHV-training tot inhoudelijke toelichting op een nieuw programma tot een verdiepingscursus rond het begeleiden van groepen. Medewerkers werken regelmatig aan individuele deskundigheidsbevordering in de vorm van een cursus of conferentie. De educatief medewerkers nemen deel aan het trainingsprogramma van Creatief Vermogen Utrecht.

Wij zijn ons goed bewust van het belang van een eerlijke beloning en streven er naar daar ook zo veel mogelijk aan tegemoet te komen. Nu er duidelijker landelijke richtlijnen zijn gekomen, constateren we dat er op een aantal gebieden toch knelpunten zijn, zowel wat betreft de hoogte van de beloning als wat betreft de werkdruk. Met name voor de directie, die naast bestuurlijke ook veel praktische en uitvoerende taken heeft, geldt dat elke nieuwe regeling, ontwikkeling of uitbreiding van activiteit brengt extra werk met zich mee, die de organisatie momenteel niet kan belonen met structurele uitbreiding van uren.

Voor de oplossing van deze knelpunten is extra budget nodig. In 2020 is dat niet voor handen. Omdat we deze problemen wel willen agenderen, nemen we deze knelpunten in de begroting 2020 op als een pro memorie-post "toepassing fair practice".

3.5 Huisvesting

Zoals in de inleiding al aan de orde kwam zal 2020 naar verwachting het jaar worden waarin De Vrijstaat zich voorbereidt op de verbouwing van de boerderij. We zijn erg blij dat we na 10 jaar van "tijdelijk" verblijf op deze locatie kunnen uitzien naar verbouwing van de monumentale boerderij. Maar we beseffen dat het ook veel inzet van onze kant zal vergen, die naast al het andere werk gaat komen. Tegelijkertijd zal dit extra inzet vergen van de directie en de beheerder, alsook de inzet van een bouwbegeleider voor de noodzakelijke communicatie tussen de aannemer en De Vrijstaat. We nemen daarom op de begroting twee pro-memoriestipos op: "uren voorbereiding verbouwing" en "honorarium bouwbegeleider".

In afwachting van de verbouwing zijn er twee zaken die in 2020 aandacht vereisen.

- reparatie van de deuren van de Hooischuur. Deze kan niet wachten tot 2021 of later.

- klimaatbeheersing in Het Gebouw, onze expositielocatie. Hierover hebben wij contact met Rinske Hordijk van Culturele zaken en Vastgoed (Jaap van Engelenburg). Het is nog niet duidelijk binnen welke termijn hierop actie ondernomen gaat worden. In de planning moet rekening worden gehouden met het activiteitenprogramma en de planning van de verbouwingsactiviteiten van de boerderij.

3.6 Financiën

De Vrijstaat is een financieel gezonde organisatie die een bescheiden eigen vermogen heeft om tegenvallers op te vangen. De maximaal toegestane omvang van deze egaliseringsreserve vinden wij echter erg laag, onze accountant bevestigt ons daarin.

We monitoren de financiële planning door het jaar heen door de afzonderlijke projectenbegrotingen tussentijds bij te stellen waar nodig, en op een vast aantal punten in het jaar de prognose voor de beheerskosten bij te werken.

Subsidie

Naast de basissubsidie van de Gemeente Utrecht ontvangt De Vrijstaat overheidssubsidie in de vorm van een vierjarige subsidie in het kader van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit van het Fonds voor Cultuurparticipatie en Gemeente Utrecht. In principe is dit een vast bedrag per school van maximaal 10.000 per partnerschap; in 2020 houden we rekening met een bedrag van 5.000 dat wordt doorgeschoven vanuit 2019, waar mee het budget totaal op max. 45.000 komt.

Subsidie combinatiefunctionaris

In mei 2019 werd bekend dat De Vrijstaat voor 2019/2020 een subsidie vanuit de regeling combinatiefunctionaris. Omdat wij met niet terugwerkende kracht mensen konden aanstellen, hebben we het totale bedrag zo evenwichtig aangewend voor de resterende 19 maanden. Daarbij hebben we uiteraard rekening moeten houden met de tijd die nodig is voor werving en selectie, en met het feit dat een aantal nieuwe activiteiten pas met ingang van het nieuwe schooljaar konden starten. Een deel van de in 2019 ontvangen subsidie schuiven we derhalve door naar 2020. Op de begroting is naast het jaarbedrag van 31.250 nog een bedrag van € 11.600 opgenomen onder de kop “doorgeschoven uit 2019”. We hebben minder subsidie gekregen dan aangevraagd, maar doordat we noodgedwongen later starten, kunnen we toch de aanstellingen op het door ons gewenste niveau krijgen.

Financieringsmix

Naast de overheidssubsidie bestaan de inkomsten van De Vrijstaat uit een mix van publieksinkomsten, opdrachten, private inkomsten (fondsen, donaties) en een bescheiden bedrag aan inkomsten uit verhuur en medegebruik. Ons streven is deze financieringsmix zo gevarieerd mogelijk te laten zijn en actief te zoeken naar nieuwe bronnen van inkomsten. Jaarlijks bekijken we welke van onze projecten het meeste kans maken op externe subsidie van rijks- en private fondsen en proberen de juiste matches te maken.

De nieuwe programma's KunstKeet en de programma's KunstCarrousel en TheaterCarrousel voor de BSO's zijn zo opgezet dat de out-of-pocketkosten minimaal worden terugverdiend uit de *directe inkomsten*, met andere woorden: de inhuur van extern personeel (workshopbegeleiders, meesterkunstenaars) en de materiaalkosten kunnen worden betaald uit de deelnemersbijdragen.

Fondsen die wij in 2020 in ieder geval gaan benaderen zijn: KF Hein Fonds (heeft in principe bijdrage toegezegd voor Kunstenaar in Huis), Elise Mathilde Fonds, Fentener van Vlissingen Fonds, Carel Nengerman Fonds, Prins

Bernhard Cultuurfonds, VSB Fonds, August Fentener van Vlissingen Fonds en het Ondernemersfonds Utrecht. Als deze fondsen hebben eerder bijgedragen aan het programma van De Vrijstaat. Fonds21 zal benaderd worden voor een bijdrage aan de ontwikkeling van een nieuw programma voor VO/VMBO.

In 2020 zullen we ook een nieuwe crowdfundactie organiseren. In 2018 hebben we een succesvolle actie georganiseerd voor kunstwerken die de zichtbaarheid van De Vrijstaat verbeteren; deze keer richten we op het werven van middelen voor onze Radiostudio.

Prioriteiten 2020

In 2020 zijn er twee belangrijke programma's die om extra financiële middelen vragen. Dat zijn - net als in 2019 - de theatervoorstelling en het BerlijnLijnfestival, dat we in 2020 voor de tweede keer organiseren met onze partners op de cultuuras. De bijdrage van De Vrijstaat aan dit festival bestaat uit een tweedaagse presentatie van het werk dat kinderen en jongeren hebben voorbereid en gemaakt tijdens de kunstvakantieweek.

Zoals ook in eerdere jaarplannen vermeld: in ons aangepaste beleidsplan 2017-2020 gaven wij aan dat wij de door ons gewenste brede publieksfestivals (2 zogenoemde PopUpfestivals per jaar) moesten laten vallen omdat de toegekende subsidie niet toereikend was. Maar deze programma's zijn van groot belang zijn voor de zichtbaarheid van De Vrijstaat omdat een breed publiek er kennis kan maken met onze werkwijze.

We hebben er ons de afgelopen drie jaar dan ook hard voor gemaakt in ieder geval 1 openbaar festival per jaar te organiseren en zijn er trots op dat ons dat tot nu toe gelukt is. In 2017 was er de Kunstkermis, in 2018 het Nomadenkampfestival, beide gerealiseerd met een bijdrage van RAUM.

In 2019 ontvingen we voor het eerst een bijdrage van het Ondernemersfonds voor ZOO, het programma van De Vrijstaat voor de BerlijnLijn. Wij hopen dat dit fonds ook in 2020 weer wil bijdragen aan ons programma.

Om bovenstaande activiteiten te kunnen realiseren zal De Vrijstaat in 2020 het resterende deel van de bestemmingsreserve 'activiteiten' inzetten, die in 2017/2018 is gevormd.

Voor de jaarbegroting en toelichting verwijzen we naar hoofdstuk 6.

3.7 Samenwerkingspartners

3.6.1 Nieuwe samenwerkingspartners 2020

De Vrijstaat werkt in verschillende projecten met veel plezier samen met andere culturele en maatschappelijk instellingen in de nieuwe (en oude) stad. In 2020 gaan we een aantal nieuwe samenwerkingen aan.

Met **Basisschool de Boomgaard** gaan we kijken hoe we gezamenlijk vorm kunnen geven aan hun leerlijn theater. Participatie en bezoek aan onze nieuwe theatervoorstelling staan voor dit jaar gepland. Mogelijk werken we toe naar een Creatief Partnerschap met een focus op theater. Onderzocht gaat worden of De Vrijstaat ook een rol gaat spelen in de ontwikkeling van de eindmusical.

Bibliotheek Leidsche Rijn Centrum. De Vrijstaat verzorgde de opening van het nieuwe pand in het LRC met een optreden van de leerlingen van de TheaterAcademie en twee bijbehorende workshops. Deze opening was ook een aftrap van een meerjarige samenwerking; werk van leerlingen van de KunstAcademie wordt geëxposeerd in de bibliotheek. Afspraak is dat we twee keer per jaar zorgen voor nieuw werk dat daar tentoongesteld kan

worden. We zijn intussen met de Bibliotheek in gesprek welke vormen van samenwerking er verder nog mogelijk zijn.

Niftarlake College: deze VO-school voor heeft afgelopen jaar een theaterworkshop met alle brugklassers op De Vrijstaat gevolgd. Deze samenwerking is prima verlopen. Wij kijken hoe wij hier in 2020 vervolg aan kunnen geven op het gebied van theater.

Met de **HKU** wordt steeds meer samengewerkt. Naast Musician 3.0 en Interactive Performance Design waar we de samenwerking mee voort zetten, zijn we nu met **Theater Docent** en **Fine Arts** aan het kijken hoe we een samenwerking in 2020 vorm kunnen geven.

Met de **PABO van de Hogeschool Utrecht** organiseren we in het najaar van 2019 lessen en workshops rond creatief vermogen voor de minor ICC (interne cultuur coördinator). Wij hopen in de komende jaren een duurzaam partnerschap aan te gaan met deze pabo. Voor het implementeren van Creatief Vermogen in het PO is het noodzakelijk om op de pabo al te beginnen met het ontwikkelen van Creatief Vermogende leerkrachten.

3.6.2 Bestaande samenwerkingsverbanden

KLUB19

Met *Cultuur 19* en *Azotod* vormt De Vrijstaat de programmaraad van *KLUB19*, het jongerenplatform dat jongeren ondersteunt in het ontwikkelen en uitvoeren van creatieve ideeën.

Doel van KLUB19 is het bouwen aan een community van jongeren met interesse in kunst en cultuur, die als ambassadeurs weer andere jongeren enthousiasmeren, maar ook ideeën aan dragen voor activiteiten en als vrijwilliger meewerken aan de diverse programma's.

KLUB19 wordt ondersteund vanuit de wijkcultuurhuizen Leidsche Rijn en Vleuten/De Meern met een budget waaruit de coördinator van KLUB19 wordt betaald en een aantal jongerenprogramma's zoals De Grote Prijs van Leidsche Rijn en de DJ-workshops Battle of the Beats. Ook het talentontwikkelingstraject voor jongeren bij de fabuleuze theatervoorstelling van De Vrijstaat en het programma Kunstenaar in Huis JONG worden ondersteund vanuit dit budget.

In 2019 en 2020 investeren Cultuur19 en De Vrijstaat beide een deel van de toegekende subsidie voor de combinatiefunctionaris in KLUB19, waardoor het onder meer mogelijk is om de uren voor de coördinator uit te breiden van 8 naar 16 uur per week.

Voor 2020 staat op de agenda van de programmaraad het actief bijdragen aan het onderzoek naar een Jongerencultuurhuis in Leidsche Rijn, een van de prioriteiten uit het coalitieakkoord. De samenwerkingspartners van KLUB19 beschouwen dit jongerencultuurhuis als een functie, niet als een gebouw. Er vinden immers als veel jongerenactiviteiten plaats in Leidsche Rijn. Gekeken moet worden naar de behoefte: wat ontbreekt er en waar moet opgeschaald worden.

Andere culturele/maatschappelijke partners

- **Podium Hoge Woerd** is onze coproducent in onze jaarlijkse familievoorstelling.
- Met de **Sharing Arts Society**, die sinds een aantal jaren kantoor houdt op De Vrijstaat zoeken wij jaarlijks naar manieren om vanuit De Vrijstaat een bijdrage te leveren aan de Sint Maarten Parade.
- **BerlijnLijn** festival: een samenwerking met alle 'buren' van de cultuur-as: *RAUM*, *DePlaatsmaker*, *Boerderij RoodNoot*/*Stal Thamen*, *Pathé* en *Sharing Arts Society*
- **KF Hein Fonds** is naar verwachting ook het twee pilot-jaar betrokken bij Kunstenaar in Huis JONG.
- **BSO-koepel Kind & Co:** hiermee ontwikkelen we onze nieuwe programma's KunstCarrousel en TheaterCarrousel.
- Het kunstenaars-duo **Kars & Boom** uit Leidsche Rijn verzorgt in 2020 lessen voor de KunstAcademie.

Onderwijspartners

- Primair Onderwijs: naast de vaste partners binnen Creatief Vermogen Utrecht: Hof ter Weide, OBS De Klimroos, De Achtbaan en de Sint Maartenschool, werken we regelmatig samen met Onder de Bogen, De Ridderhof, Eben-Haëzer, Waterrijk en Apollo 11.
- De Vrijstaat is een partnerschap aangegaan met *Academie 10*, dat in augustus 2018 zijn deuren opende naast het Willem Alexanderpark. Na een spannend opstartjaar hopen we dat de school in het schooljaar 2019-2020 ruimte heeft om verder te werken aan een gezamenlijk programma: een leer-werkplaats op De Vrijstaat, waar leerlingen aan een kunstproject kunnen werken en advies en begeleiding kunnen krijgen van de medewerkers en kunstenaar van De Vrijstaat.
- HKU is een belangrijke partner van De Vrijstaat waarmee de samenwerking op verschillende manieren vorm krijgt: studenten maken een soundscape voor de voorstellingen, studenten van Musician 3.0 organiseren presentatieavonden op de Vrijstaat, afstudeerprojecten vinden plaats op De Vrijstaat, studenten ontwikkelen onder regie van de meesterkunstenaar een expositie (zoals de Escaperoom Inni Park) of geven theaterlessen op de TheaterAcademie.

3.8 Netwerken

Alle culturele partners in de nieuwe stad treffen elkaar een aantal keer per jaar in de **Leidsche Rijn Connectie**, een vereniging die in 2010 op initiatief van de toenmalige cultuurintendanten is opgericht en zich gezamenlijk inzet voor de ontwikkeling van de culturele infrastructuur in de nieuwe stad. In de LRC vindt kennisuitwisseling plaats met collega-instellingen, worden samenwerkingsverbanden gesmeed en worden gezamenlijke lobby- of publieksactiviteiten georganiseerd. Zakelijk leider Lieke Hoitink is voorzitter van het bestuur van deze vereniging. Actueel op de agenda van de LRC in 2020: voorzieningen voor jongeren, innovatieve samenwerking, inclusiviteit, zichtbaarheid & verbinding met de oude stad.

Op stedelijk niveau is De Vrijstaat lid van het **Wijkcultuurhuizenoverleg**, waarin de stedelijke voorzieningen op dit gebied ervaring, kennis en informatie uitwisselen en gezamenlijk het belang van wijkcultuurhuizen onder de aandacht brengen van beleidsmakers en publiek. De andere leden van dit overleg zijn Zimihc, Het Wilde Westen, Cultuurhuis Kanaleneiland en Overvecht en Cultuur 19.

Daarnaast participeert De Vrijstaat binnen Creatief Vermogen Utrecht in de **Ontwikkeltgroep** die de effectiviteit van de verschillende educatieprogramma's binnen dit traject onderzoekt en scholen adviseert in het opzetten en implementeren van een leerlijn 'creatief vermogen'.

In het **Marketingoverleg Leidsche Rijn/Vleuten de Meern** wordt zoveel mogelijk samenwerking op het gebied van publiciteit en communicatie gezocht. De Vrijstaat neemt deel aan dit overleg en is lid van een van de programmawerkgroepen.

4. PROGRAMMA 2020

De volgende Vrijstaatprogramma's vormen de kern van de activiteiten op de Vrijstaat. Dit is een voortzetting van het *bestaande* programma uit de cultuurnotaperiode 2017-2020 met op een aantal onderdelen *uitbreiding van de capaciteit* van het bestaande programma, maar ook met een aantal pilotprogramma's die *nieuw* zijn op weg naar de cultuurnotaperiode 2021-2024.

Thema van het jaar 2020 is **Kids on Fire**. De wereld staat in brand en heeft ons aangestoken. We hebben te maken met grote vraagstukken die samenhangen met het klimaat en het milieu. In onze programma's zullen we dit jaar zoeken hoe we onze kunstprojecten kunnen verbinden aan dit thema. Hiermee proberen we kinderen en jongeren een stem te geven via kunst en zich te engageren met de wereld waarin zij leven. Wij hopen Jong Utrecht op deze manier mee vorm te laten geven aan de toekomst. Hun toekomst.

4.1 Expo's

* Radio Vrijstaat

6-12 jaar

Met Tjeerd van den Elsen van RadioRakkers
Februari – april 2020

We richten het Gebouw in als een echte radiostudio, Radio Vrijstaat. Met twee opname studio's, twee redactiekamers, een radiomuseum en een radiokantine draait alles in deze expo en werkplaats om het gesproken woord. Want wij weten het zeker, de podcast gaat het helemaal maken.

In een wereld die wordt overheerst door beeld, focussen wij in Radio Vrijstaat op de audiobeleving. Zowel de documentaire aspecten als de fictie zullen uitgebreid aan bod komen. In de documentaire studio en redactie kiezen we voor de journalistieke ingang. Reportages maken, verslaggeving, interviewen en presenteren; alles komt aan de orde als je in deze studio aan het werk gaat.

In de fictie studio draait het rond luisterverhalen en hoorspelen. Hoe maak je een spannend verhaal, acteer je met je stem en maak je gebruik van geluiden en muziek om de luisteraars helemaal in de ban van je verhaal te krijgen?

Samen met Tjeerd van den Elsen van RadioRakkers geven we vorm aan Radio Vrijstaat. Tjeerd is een expert op het gebied van radiomaken met kinderen. Met zijn achtergrond als radiomaker en als leerkracht in het PO heeft hij alle expertise die nodig is om onze expo in te richten. Met de investering die wij hierin doen hopen wij een basis te leggen voor een mobiele studioset waarmee we in de komende jaren een uitgebreid programma kunnen door ontwikkelen dat zich zal richten op het VO.

Wij zien veel potentie in het podcasten voor de toekomst en denken dat we met dit medium jongeren tools in handen kunnen geven om verslag te doen van de wereld om je heen. Zowel in fictie als in documentaire is story-telling het kernbegrip.

* Verzamelaar

6-12 jaar

Met Pet van de Luytgaarden (PetFles)
Oktober – december 2020

Mensen verzamelen dingen. Wellicht nog steeds gedreven door een oerinstinct uit de jager-verzamelaar periode, waardevolle spulletjes meenemen in je broekzak en thuis je verzameling uitstallen. Soms is het nuttig,

soms is het verzamelen het doel op zich. Voetbalplaatjes, mooie stenen of schelpen, flippo's of postzegels, we kennen het verschijnsel allemaal.

Pet van de Luytgaarden is een meester-verzamelaar. Al jarenlang verzamelt hij alles wat los en vast zit. Caravans, cassettebandjes, barbies, speelgoedauto's, je kunt het zo gek niet verzinnen of Pet heeft het verzameld. Ook heeft hij een gigantische verzameling speelgoed. Hij sorteert zijn verzamelingen en af en toe stelt hij ze tentoon. Dat doet hij op De Vrijstaat in de najaarsexpo Verzamelaar.

Speelgoed is een onderwerp wat zich bij uitstek leent om een tentoonstelling mee in te richten voor kinderen. Het is herkenbaar, kleurrijk en nodigt uit om mee aan het werk te gaan. In Verzamelaar kijken we naar de ordening die een kunstenaar aanbrengt in zijn verzameling. Een Gebouw vol met speelgoed, in alle soorten en maten. Maar Verzamelaar gaat ook over de enorme berg speelgoed die wij produceren en daarmee ook de enorme berg plastic. Verzamelaar laat ons op een nieuwe manier naar ons speelgoed kijken. Hoe kunnen we dat speelgoed een nieuwe betekenis geven? Kunnen we het hergebruiken, kunnen we er kunst van maken, kunnen we opnieuw uitvinden wat speelgoed eigenlijk is en wat we ermee kunnen doen? Verzamelaar is een zoektocht naar de waarde van speelgoed en de essentie van spelen.

4.2 Theater

* Vrijstaat Theater Familie

8+, familie

Dodo LIVE in Castellum Hoge Woerd

Mei – juni 2020

Dodo LIVE wordt de nieuwe theatervoorstelling van de Vrijstaat Theaterfamilie in Castellum Hoge Woerd. Ooit werd er bij archeologische vondsten in Leidsche Rijn het skelet van een Kroeskop Pelikaan gevonden. Maar wij hebben nog veel groter nieuws: bij de laatste opgraving stuitten de archeologen op de resten van een Dodo! Als het publiek zich verdringt rond de resten van deze uitgestorven vogel, gooit een jongerenactiegroep roet in het eten. Want weten we dan niet dat er op dit moment duizenden soorten bedreigd worden met uitsterven? Met de Dodo als icoon voeren deze kinderen keiharde actie om een ramp te voorkomen die zich wereldwijd aan het voltrekken is. Maar wat als de geest uit de dode Dodo ontsnapt? Dan komen we terecht in een avontuur dat zich uitstrekt naar eeuwen geleden.

In Dodo LIVE wordt het publiek wordt meegenomen in een theatrale trip die het midden houdt tussen een Indiana Jones film en een documentaire over een actiegroep van jonge milieuactivisten. De cast wordt samengesteld uit professionele acteurs, leerlingen van De Vrijstaat TheaterAcademie, leerlingen uit talentontwikkelingstrajecten met scholen en studenten van het conservatorium. De fabuleuze theatervoorstellingen van De Vrijstaat kenmerken zich door actuele onderwerpen die vorm krijgen in een spannende familievoorstelling.

Dit jaar zal de voorstelling zich op diverse plekken in Castellum Hoge Woerd afspelen. Van archeologische presentatie in het museum, via de theaterzaal van Podium Hoge Woerd naar de stallen van Utrecht Natuurlijk. Voor Dodo LIVE zoekt De Vrijstaat de samenwerking met de partners van Castellum Hoge Woerd. De voorstellingsreeks bestaat uit een 4 openbare voorstellingen en 4 of 5 schoolvoorstellingen.

De tekst en regie zal in handen zijn van theatermaker Paul Feld. Dodo LIVE is de elfde theatervoorstelling die De Vrijstaat uitbrengt. De cast waarin meerdere generaties met elkaar samenwerken brengt bijzondere locatievoorstellingen waar je als publiek onderdeel uitmaakt van het verhaal.

*** Vrijstaat TheaterAcademie**

9-13 & 12-16 jaar

November - juni

Na een succesvol eerste seizoen gaat De Vrijstaat TheaterAcademie door. Voor kinderen en jongeren die het theatervak in de praktijk willen leren bieden wij een traject waarin je toewerkt naar een theatervoorstelling waar je onderdeel gaat uitmaken van een professionele cast. Dit keer spelen de kinderen en jongeren mee in de Vrijstaat-voorstelling Dodo LIVE. Wegens overweldigende belangstelling starten we in november 2019 niet met een maar met twee groepen van 12 deelnemers.

De Vrijstaat TheaterAcademie is voor kinderen en jongeren die het theatervak in de praktijk willen leren. Via lessen, workshops en masterclasses werk je toe naar een theatervoorstelling aan het einde van het seizoen. Leerlingen van De Vrijstaat TheaterAcademie maken daar onderdeel uit van een cast bestaande uit professionals, jonge makers, studenten van kunstvakopleidingen, kinderen en jongeren.

Kinderen

Kinderen van 9-13 jaar die graag theater maken kunnen zich inschrijven voor een jaarprogramma. In drie blokken van 8 weken werken zij aan het ontwikkelen van zichzelf als acteur onder leiding van een speldocent en ervaren theatermakers (november – juni). Deze lessen en repetities worden verzorgd door de professionals van de cast en werken toe naar de jaarlijkse voorstelling van De Vrijstaat. Van basistechnieken en elementaire toneeltraining tot personage- en scene ontwikkeling; in dit jaartraject leren ze de kneepjes van het vak.

Jongeren

In de meivakantie organiseren we voor 12-16-jarigen een fulltime theaterweek met trainingen, workshops en masterclasses, die toewerkt naar een aantal scènes die onderdeel zullen zijn van de voorstelling. De inhoud van deze cursus zal afhankelijk zijn van wat we in de voorstelling nodig hebben. Het kan een meerdaagse clownswerkshop zijn, een danstraining, of misschien zoeken we naar jongeren die onder professionele begeleiding een soundscape maken voor de voorstelling. In deze theaterweek worden de leerlingen uitgedaagd zichzelf te ontwikkelen als performer; ze werken in een snelkookpan met inspirerende theatermakers.

Werken aan de voorstelling

Vanaf mei komt de hele theaterfamilie regelmatig samen om de voorstelling tot een geheel te maken. Er wordt een aantal keer gerepeteerd met de hele cast; daarna gaat de familie het theater in om de voorstelling af te monteren en werkt toe naar een generale repetitie.

De invulling en de opbouw van de lessen voor de TheaterAcademie is in handen van het artistieke team dat bestaat uit artistiek leider en actrice Daphne de Bruin, schrijver en regisseur Paul Feld aangevuld met diverse theatermakers en dramadocenten.

4.3 Kunstlessen

*** De Vrijstaat KunstAcademie**

9-12 jaar & 12-16 jaar

September – juli

De Vrijstaat KunstAcademie is voor kinderen en jongeren van 9-16 jaar die het leuk vinden om hun creatieve skills te ontwikkelen. Volgens het aloude principe van de meester-gezel-leerling biedt De Vrijstaat KunstAcademie een werkplaats waar je direct het ambacht kunt leren van de meester. Door dicht op de huid

van de kunstenaar te zitten en direct zelf aan de slag te gaan met de geboden materialen en technieken, biedt De Vrijstaat een praktijkgerichte leeromgeving.

De Vrijstaat richt zich op talentontwikkeling. Je kunt de academie meerdere jaren volgen. Hoe langer leerlingen op de academie zit, hoe meer ervaring ze opdoen met verschillende kunstdisciplines en hoe meer ze te weten komen over hun eigen identiteit als kunstenaar. Voor jongeren die door willen stromen naar het kunstvakonderwijs legt de Vrijstaat KunstAcademie een brede basis waar gewerkt kan worden aan een uitgebreid portfolio.

Op De Vrijstaat KunstAcademie is naast de kunstenaar een vaste docent aanwezig die een deel van de lessen geeft en die de ontwikkeling van de deelnemers door de jaren heen begeleidt. Tijdens de lessen doen de leerlingen onderzoek en experimenten. Het creatieve proces is net zo belangrijk als het eindresultaat.

Blok Illustratie en Grafisch Ontwerp (januari-maart 2020)

Met Kars en Boom (Kersenboomgaard Ateliers)

Met kunstenaars Cynthia Boom en Kevin Kars gaan de leerlingen aan de slag met illustratie en grafisch ontwerp. Het combineren van analoge en digitale technieken staat hierbij centraal. Naast het ontwikkelen van tekenvaardigheden, verdiepen ze zich in typografie en grafisch vormgeven. Ze maken kennis met een aantal ontwerpprogramma's op de computer en werken toe naar een eigen serie werken die in samenhang kunnen worden gepresenteerd.

Op dit moment zijn we in gesprek met Hotel The Anthony over de mogelijkheden om op deze locatie een expositie te realiseren. De geschiedenis van het hotel als voormalig klooster zou dan als inspiratie dienen voor het werk dat de leerlingen gaan maken.

Blok Buitenkunst 'Transformers' (april-juni 2020)

Met Jasper van de Boezem (Bankra Bikes)

Jasper is een kunstenaar die het grote niet schuwt. Met een achtergrond als product designer houdt hij zich met veel verschillende soorten van ontwerpen bezig. Van inrichting van hippe cafés tot rijdende DJ sets voor festivals. Tijdens zijn lessen op de Vrijstaat kunstacademie gaat hij met de leerlingen werken aan 'transformers.' We veranderen de functie van een bestaand apparaat en creëren daarmee iets nieuws. Als eindproduct wordt een auto getransformeerd tot een..... Wat dat gaat worden weten we natuurlijk nog niet. Maar dat het iets wordt waar we de hele zomer nog lol aan kunnen beleven op evenementen is een ding dat zeker is! Transformers gaat over decyclen, recyclen en upcyclen.

Blok Beeldende Kunst Schilderen (september-december 2020)

Met Jolanda Schouten (HKU Fine Arts)

Jolanda Schouten schildert geïnspireerd op de natuur. Haar grote werken zijn bloementuinen om in de dwalen en te verdwalen. Jolanda is ook vakdocent aan de opleiding Fine Arts. Zij zal met de leerlingen werken aan schilderijen geïnspireerd door bloemen en planten en werken op groot formaat (2x2m). Daarnaast gaan we experimenteren met geuren en geurbelevissen. Het ontwikkelen van een eigen parfum dat hoort bij het werk, wordt onderdeel van de eindexpositie.

Er wordt momenteel onderzocht of we deze serie aan kunnen laten sluiten bij een expo in het Centraal Museum en kunnen koppelen aan een project samen met studenten van Fine Arts. Het zou mooi zijn om de studenten en de leerlingen van de Vrijstaat KunstAcademie samen te laten werken op enkele momenten.

Komend jaar werken we met een gesplitste groep op basis van leeftijd en ervaring.

Er zijn 3 blokken van 10 lessen die plaats vinden op de zaterdagochtenden. In beide groepen is ruimte voor een nog paar nieuwe deelnemers; streven is eind 2020 twee volle klassen van 15 leerlingen te hebben.

*** KunstKeet**

6-8 jaar

Oktober – april

De Vrijstaat KunstKeet: een light version van de huidige KunstAcademie voor de leeftijd 6-8. Naar aanleiding van vele verzoeken om kunstlessen voor een jongere doelgroep hebben wij dit traject opgezet. In de KunstKeet kunnen de kinderen experimenteren met kunst aan de hand van verschillende technieken en materialen. Elk blok heeft een thema dat aansluit bij de doelgroep en terugkeert in de verschillende lessen. Iedere reeks wordt afgesloten met een masterclass van een kunstenaar, aansluitend op het thema. De lessen duren 1.5 uur en vinden plaats op de woensdagmiddag. Dit jaar wordt er gestart met 1 groep van maximaal 12 leerlingen.

Deze pilot van de KunstKeet behelst 3 blokken van 6 lessen behelzen. Kinderen die oud genoeg zijn kunnen daarna eventueel doorstromen naar de Vrijstaat KunstAcademie. In de zomer evalueren we de KunstKeet; de bedoeling is dat het een vast programmaonderdeel wordt in de cultuurnotaperiode 2021-2024.

4.4 Kunstenaar in Huis JONG

16 jaar en ouder

Hele jaar

Met ons programma Kunstenaar in Huis JONG willen wij jongeren stimuleren om hun creatieve ideeën of plannen te realiseren. Soms kun je net dat extra zetje in je rug gebruiken om daadwerkelijk met je idee aan de slag te gaan en kan De Vrijstaat je net die ruimte bieden die je nodig hebt. Wil je nou eindelijk eens die videoclip opnemen voor je band, met je liedjes als singer/songwriter naar buiten treden of een eigen foto expositie inrichten van jouw werk?

Wij willen jongeren ondersteunen om dit te doen. Het mag een project zijn waar ze een paar middagen aan werken maar het kan ook een grotere droom zijn, zoals een CD uitbrengen of een boek schrijven. Deelnemers hoeven geen kunstenaar te zijn om een creatief plan te hebben. De Vrijstaat biedt een inspirerende omgeving om aan de slag te gaan.

We kunnen de jonge kunstenaars op verschillende manieren ondersteunen, afhankelijk van hun project en specifieke wensen. Zo kunnen zij de boerderij van De Vrijstaat gebruiken als werkruimte, podium of presentatieplek. We kunnen de jongeren koppelen aan een kunstenaar uit ons directe netwerk die past bij hun specifieke plan en discipline.

Of ze nou een danser bent of achter de camera staat, wij kunnen altijd een meester-kunstenaar vinden die kan helpen bij de ontwikkeling van een plan. Ook kunnen we ondersteuning bieden op het gebied van planning, fondsenwerving, communicatie en uitvoering. Tot slot stellen wij een startkapitaal beschikbaar om het project daadwerkelijk te kunnen realiseren.

In 2019 zijn wij gestart met dit programma in een pilot van 2 jaar, met een financiële bijdrage van het K.F. Heijnfonds en Klub19. In 2019 zijn tot nu toe 2 jongerenprojecten gerealiseerd, in 2020 willen wij 3 nieuwe Kunstenaars in Huis ondersteunen. Werving en selectie starten eind 2019.

4.5 Kunstvakantieweek

9-16 jaar

Laatste week van de zomervakantie

Gekoppeld aan **BerlijnLijn Festival** (6-99 jaar, families)

Thema Kids on Fire (Burning Man)

De zomer van 2020 zal in worden gevuld vanuit het thema Kids on Fire, in navolging van het beroemde Burning Man Festival dat zich jaarlijks afspeelt in de woestijn van Nevada, Amerika. Tijdens Kids on Fire bouwen we samen met de kinderen en jongeren en kunstenaars een eigen stad op onze eigen voorwaarden; De Vrijstad. Kernwaarden bij het laten ontstaan van deze stad zijn: exclusiviteit, duurzaamheid, samenwerken en de creatieve energie die we met elkaar kunnen genereren. Want creatief vermogende kinderen zorgen voor een creatief vermogende stad. Kids on Fire bouwen kunstshelters, handige apparaten om lol aan te beleven, experimenteren met ruilhandel en alternatieve economie en zetten dans en muziek in om een taal te spreken die iedereen verstaat!

De resultaten van het werk wordt gepresenteerd tijdens de Berlijnlijn, het zomerfeest in de cultuurstraat van het Leidsche Rijn Centrum. De partners van de BerlijnLijn zullen met hun afzonderlijke programma aansluiten bij dit overkoepelende thema. Tijdens dit evenement zullen wij de bezoekers uitnodigen om mee te bouwen aan de Vrijstad.

Kunstenaars voor dit project zullen in de winter van 2019/2020 worden geselecteerd.

4.6 KookKeet

8-12 jaar

Voorjaar & najaar

De KookKeet is een club van kinderen die samen met onze Vrijstaat-kok een cateringbedrijf gaan runnen. Op zes woensdagmiddagen ga je in de keuken aan de slag en leer je de kneepjes van het vak. Wat je maakt mag je mee naar huis nemen, zodat de rest van de familie het ook kan proeven. Ook ga je speciaal koken voor een Vrijstaat-evenement, bijvoorbeeld voor een feestelijk opening of presentatie. Dan kun je je kookkunst aan het publiek laten zien, ruiken en proeven.

Een echte cateringopdracht hoort bij de KookKeet. Je leert op de KookKeet niet alleen hoe je gerechten moet klaarmaken maar ook hoe je ze mooi kunt opmaken en uitserveren.

Zo heeft de KookKeet al gecaterd in restaurant Venster tijdens de 4 & 5 mei viering in Leidsche Rijn en bij de onthulling van het kunstwerk Ik zit op Kunst op De Vrijstaat. Ook verzorgden de KookKeet-koks de hapjes en drankjes bij de eindpresentatie van de Vrijstaat Kunstacademie in de PopUp Store in het nieuwe winkelcentrum van Leidsche Rijn.

In 2020 zullen weer twee blokken van 6 lessen gegeven worden gekoppeld aan een cateringopdracht. In het voorjaar kijken we of we deze aan de 4/5 mei viering op het Berlijnplein kunnen koppelen, in het najaar aan de eindexpositie van de Vrijstaat KunstAcademie.

4.7 Kennismakingsprogramma's

*** TheaterCarrousel en KunstCarrousel**

8-12 jaar

Cursustrajecten voor de BSO

Nieuw in het aanbod in 2020 zijn de KunstCarroussel en de TheaterCarroussel. Beide cursussen zijn gericht op een eerste kennismaking. Dat betekent dat de cursus een laag instapniveau heeft. In de carroussels worden verschillende technieken, materialen en invalshoeken geboden om met Beeldende Kunst of Theater aan de slag te gaan. Iedere les ga je direct aan het werk met een andere techniek en onderzoek je de mogelijkheden van het medium. In zes lessen ga je in een sneltreinvaart door verschillende aspecten van de discipline. De laatste les is een masterclass van een kunstenaar die bij het thema past. Deze serie wordt afgesloten met een presentatie.

Het onderzoeken en inzetten van je eigen creatieve kracht is in beide cursussen het uitgangspunt. Je werkt in de lessen met een gekwalificeerde kunstvakdocent die de plezier en de passie voor het vak graag met kinderen deelt. Wanneer kinderen enthousiast zijn geworden en meer verdieping zoeken, kunnen ze doorstromen in het verdiepende aanbod van De Vrijstaat.

Er wordt gewerkt vanuit een vaste structuur binnen een cursus. Dit zorgt voor duidelijkheid en vertrouwen. Omdat iedere les op zichzelf kan staan is er geen probleem als er een keer een kind afwezig is. Per lessenserie wordt er gekozen voor een thema dat als terugkerend element gebruikt zal worden. Bij het thema zullen bepaalde objecten gekozen worden om mee te werken. Denk bijvoorbeeld bij het thema Winter aan objecten als de Paraplu of Kaplaarzen (theater). Bij het thema Reizen de objecten Koffer en Fiets (theater). De thema's die worden gebruikt zijn de grote thema's van het kleine mensen leven.

Voor dit pilotproject is een samenwerking aangegaan met koepelorganisatie Kind & Co die een aantal BSO clusters in Leidsche Rijn beheert.

*** Vrijstaat-feestjes**

6-12 jaar

Hele jaar

Op De Vrijstaat kun kunnen kinderen hun verjaardag vieren. We hebben steeds een aantal verschillende workshops op het programma, waarvan er een direct aansluit op de meest recente expositie. Favorieten als het Verjaardagsbuffet (zelf koken) en Animatiestudio (zelf animatiefilmpjes maken) blijven op het programma staan. Een Vrijstaat-feestje is een toegankelijke manier om kennis te maken met de werkwijze van De Vrijstaat.

*** Vrijstaat Tuin**

6-12 jaar

September – juni

Met de burens van de Eben Haezerschool zijn wij afgelopen jaar een schooltuinproject gestart. Op dit moment zijn wij in onderhandeling over een vervolgtraject in het school jaar 2019-2020. Wij vinden het waardevol om samen met deze school het erf van de Vrijstaat en onze gezamenlijke openbare ruimte in te richten. Met de andere burens van Onder de Bogen onderzoeken wij hoe we met de leerlingen en een kunstenaar het terrein kunnen markeren zodat voor de kinderen helder is op welk deel van het terrein zij vrijuit kunnen spelen.

4.8 Creatief Vermogen Utrecht

'Kinderen grip geven op hun creatief vermogen en duurzaam bijdragen aan het verankeren van creatief vermogen in het primair onderwijs.'

Sinds het ontstaan van het netwerk Creatief Vermogen Utrecht is De Vrijstaat een van de culturele organisaties die een aantal structurele partnerschappen heeft met basisscholen. Deze vorm van samenwerking komt voort

uit de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit. In Utrecht wordt dit vormgegeven door middel van creatieve partnerschappen tussen culturele instellingen en basisscholen. Deze samenwerking is gericht op het ontwikkelen van een leerlijn creatief vermogen binnen het curriculum van de school en deze te duurzaam te verankeren.

Daarnaast vormen de partners een lerend netwerk waarbij kennisdeling en deskundigheidsbevordering centraal staan. Gezamenlijk werken de partners aan een open leerlijn creatief vermogen en aan het ontwikkelen van praktische tools om deze leerlijn in de lessen te integreren.

Partnerscholen

De Vrijstaat heeft partnerschappen met De Achtbaan, OBS de Klimroos, Hof ter Weide en sinds 2018 ook met de Sint Maartenschool voor speciaal onderwijs. De partnerschappen worden aangegaan voor een periode van vier jaar waarbinnen wij samen met de school werken aan de ontwikkeling van de creatief vermogende leerling en leerkracht. De intensieve samenwerking met de scholen is inspirerend en leerzaam voor beide partijen waarbij we één gemeenschappelijk doel voor ogen hebben: kinderen hun creativiteit als bron leren gebruiken en ontwikkelen om vorm te geven aan het eigen leven, de wereld om je heen en de toekomst.

Stralen van de Diamant

De open leerlijn die in de loop van de jaren ontwikkeld is door CVU hanteert het model van de Stralen van de Diamant. In dit model zijn de aspecten van het creatieve vermogen onderverdeeld in diverse stralen. Rond elke straal bevindt zich een cluster van leerdoelen en competenties die op verschillende niveaus kunnen worden behaald. Om de Diamant in het onderwijs toe te kunnen passen zijn diverse tools ontwikkeld zoals De Diamantslijper en het spel DOT. De Vrijstaat ontwikkelt op dit moment binnen CVU het spel *Kunst Explosie* en de *Kunst Scheurkalender* om het creatieve proces binnen de klas een dagelijkse impuls te geven.

Programma 2020

In 2020 zullen we ons educatieve programma met onze partnerscholen weer vormgeven volgens dezelfde richtlijnen als de afgelopen jaren.

Hof ter Weide, de Klimroos en de Sint Maartenschool zullen aan beide expo's - Radio Vrijstaat en Verzamelaar - meedoen. Zij bezoeken de expo en werken twee lessen met de kunstenaar in de klas. Aan het einde van het traject vindt een presentatie plaats, in vorm passend bij het gemaakte werk.

De Achtbaan zal dit jaar deelnemen aan de theatervoorstelling Dodo LIVE middels het talentontwikkelingstraject. Na audities kunnen 12 leerlingen meespelen in de productie. De klassen krijgen een voorbereidende workshop op school en bezoeken de voorstelling.

Op alle partnerscholen worden een *docentenworkshop* gegeven door onze educatief medewerker. Deze deskundigheidsbevorderingstrajecten zijn bedoeld om het creatief vermogen te verankeren in het curriculum van de school.

ICC'ers van de partnerscholen kunnen zich bovendien inschrijven voor een cursus Train de Trainer of Train de Coach. Omdat er een aantal nieuwe ICC'ers binnen onze partnerscholen zijn, zullen wij deze stimuleren om van deze mogelijkheid gebruik te maken.

Het spel *KunstExplosie* wordt in 2020 wordt dit spel op kleine schaal in productie genomen.

De *Creatieve Scheurkalender* hopen wij tijdens de conferentie CVU 2020 te presenteren.

Charlotte van Eijssden zal als educatief medewerker van De Vrijstaat de netwerkbijeenkomsten bijwonen, evenals onze cultuurcoach Lotte Rosier die sinds kort als combinatiefunctionaris bij De Vrijstaat werkt. Daphne de Bruin zit in de ontwikkelgroep Creatief Vermogen en zal dit het komende jaar blijven doen.

5. MARKETING, COMMUNICATIE, PUBLIEKSBEREIK

5.1 Hoe bereiken we onze klanten?

Kinderen en jongeren, de belangrijkste doelgroep van De Vrijstaat, bereiken wij voornamelijk via intermediairs als scholen en culturele en maatschappelijke instellingen. Daarnaast zijn ouders een belangrijke communicatiedoelgroep.

Om deze groepen te bereiken zetten we de volgende communicatiemiddelen in:

- Onze *website* www.devrijstaat.nl: de etalage voor alle activiteiten van De Vrijstaat.
- *Social Media (Facebook, Instagram, Twitter & YouTube)*: voor het delen van actuele informatie en beeldmateriaal (foto's en video's) van onze activiteiten. Deze verschillende media hebben elk een eigen type gebruiker, waardoor we met een mix van middelen verschillende doelgroepen weten te bereiken. Zo hebben we via Instagram rechtstreeks contact met jongeren (12+), terwijl we via Facebook vooral moeders bereiken, die over de uitjes, cursussen en kinderfeestjes van hun kinderen beslissen. Op Twitter bereiken we juist weer een hele actieve groep inwoners van Leidsche Rijn.
- *advertenties* in lokale media en op doelgroepgerichte websites.
- De Vrijstaat *Nieuwsbrief*: verschijnt tweemaal per jaar in druk, daarnaast online.
- *flyers en posters*: we kiezen voor een gerichte verspreiding van ons drukwerk via zogeheten doelgroepenroutes. Zodoende vind je onze flyers en posters vooral op kinderrijke locaties, zoals basisscholen, bibliotheken en BSO's.
- *Kidsmail* en de *Uitagenda* van Utrecht Marketing
- *Google Advertising*: we werken samen INTK, een bureau gespecialiseerd in Search Engine Advertising (SEA) voor non-profit organisaties. Zij beheren onze Google-advertenties en zorgen dat onze verschillende activiteiten in relevante zoekresultaten verschijnen. Ook monitoren zij in hoeverre deze advertenties daadwerkelijk tot een reservering of aanmelding (conversie) leidt. Vanuit hun expertise en de resultaten van onze advertentiecampagnes adviseren zij ons proactief hoe we onze online vindbaarheid kunnen verbeteren door het aanpassen van onze website (SEO).
- *Influencers*: sinds een aantal jaren werken we samen met de websites *Kidsproof* en *Bier&Appelsap*: online magazines die ouders een overzicht bieden van activiteiten en cursussen voor kinderen in Utrecht e.o. Ter promotie van onze activiteiten zetten zij mamabloggers in. Deze moeders bezoeken onze activiteit met hun gezin en schrijven hier vervolgens een onafhankelijke* blog over. Deze ervaringsverhalen en foto's zijn een krachtig middel om andere ouders te overtuigen om ook met hun kinderen te komen. Bovendien krijgen ouders via deze blogs een inkijkje in wat je precies kunt doen bij bijv. een expositie en kunnen zo beter inschatten of het ook iets voor hun zoon of dochter is.
- * NB: Hoewel wij een bescheiden bedrag betalen voor de mamablogs, worden deze volledig onafhankelijk geschreven. Wij zien de blogs niet vooraf en kunnen niet sturen op wat erin komt.

5.2 Speerpunten communicatiebeleid 2020

Nieuwe doelgroepen

Eind 2019 hebben we ons programma uitgebreid met aanbod speciaal voor BSO's en met de KunstKeet (kunstlessen voor kinderen tussen de 6 en 8 jaar). Met deze nieuwe activiteiten bereiken we nieuwe doelgroepen en maken we gebruik van nieuwe kanalen (via de BSO's). Beide doelgroepen waren al eerder in het vizier, maar konden wij nog niet altijd bedienen met passend aanbod.

Met de BSO als afzender en het benutten van nieuwe kanalen verwachten we nieuwe kinderen/ouders/gezinnen kennis te kunnen laten maken met De Vrijstaat, onze werkwijze en ons aanbod. In

het verleden is een laagdrempelige kennismaking (bijv. via kinderfeestjes of scholentrajecten) al waardevol gebleken voor toeleiding naar andere Vrijstaat-activiteiten.

Met de KunstKeet spelen we in op de vele vragen naar kunstlessen voor jonge kinderen die ons afgelopen jaren bereikten. Enthousiaste deelnemers van de KunstKeet kunnen vanaf 9 jaar doorstromen naar de KunstAcademie en zo zorgen voor een continue aanwas van nieuwe deelnemers voor dat programma.

Klantonderzoek

Om te weten te komen hoe onze bezoekers van De Vrijstaat hebben gehoord, waarom ze besluiten te komen en wat ze van onze activiteit vonden gaan we in het komend jaar deze feedback structureel ophalen bij onze bezoekers. Tot voor kort deden we dit alleen bij onze exposities middels een gastenboek. Deze tijd vraagt echter om een digitale vorm, die laagdrempelig is voor de bezoeker en eenvoudig te verwerken voor de organisatie. In 2020 zullen we onderzoeken hoe we structureel feedback kunnen vragen aan onze bezoekers, welke digitale vorm daarbij past, in hoeverre we dit kunnen koppelen aan onze nieuwe website en/of automatiseren (denk aan service mails voor en na een voorstellingsbezoek) en welke informatie we willen ophalen.

Publiekswerking

“In de kern gaat publiekswerking om het verlagen van drempels tot culturele organisaties, verbinden met verschillende doelgroepen die eerder niet bereikt werden en aansluiting zoeken op zaken die in de (lokale) maatschappij spelen.”

In de loop van de huidige kunstenplanperiode is onze doelgroep gaandeweg op een organische manier uitgebreid van 6-16 naar 6 tot 26 jaar. Het aanbod voor jongeren is naast de KunstAcademie en de Kunstvakantieweek uitgebreid met een Theaterweek voor 12+ en het programma Kunstenaar in Huis JONG voor 16+ jongeren. Onze “achternaam” is sinds 2018 officieel *Kunstwerkplaats voor JONG Utrecht*. Naast het samenwerkingsverband met Cultuur19 en Azotod in KLUB19 werken samen het jongerenproject DURF dat zich richt op activatie van jongeren van 16 jaar en ouder en met diverse afdelingen van de HKU om ook studenten te laten ervaren wat een geweldige werkplek Leidsche Rijn kan zijn.

We ontwikkelen ons jongerenprogramma niet alleen voor maar ook met jongeren. Hun wensen en ideeën vormen dikwijls de basis voor wat er qua programma gaat plaatsvinden, zoals in het talentontwikkelingstraject Kunstenaar in Huis JONG, waarin jongeren hun eigen project i.s.m. De Vrijstaat realiseren. Het eindproduct van deze Kunstenaar in Huis JONG vormt op zichzelf weer een activiteit die andere jongeren aanspreekt. Door te luisteren naar en te werken met deze jongeren worden we relevanter voor de doelgroep en weten we via hun achterban en kanalen weer andere jongeren te bereiken.

Stakeholders Nieuwsbrief: de Vrijbrief

Al een tijd is er bij de organisatie behoefte aan een medium om onze stakeholders periodiek op de hoogte te houden van wat er op De Vrijstaat speelt. Facebookberichten en onze reguliere nieuwsbrief zijn voornamelijk gericht op werving voor de activiteiten. Ander nieuws, bijvoorbeeld over nieuwe (beleids)ontwikkelingen, nieuwe samenwerkingen en bijzondere projecten die hebben plaatsgevonden passen daar niet goed in. Vandaar het voornemen om in 2020 een digitale nieuwsbrief te ontwikkelen met nieuws specifiek gericht op onze stakeholders. Een eerste editie zal worden verstuurd naar al onze contacten in deze doelgroep met de mogelijkheid om in te schrijven voor de driemaandelijke update van onze *Vrijbrief*.

5.3 Aanbod & publieksbereik 2019

Aanbod 2020

Producties tentoonstellingen en programma's

- 2 interactieve exposities
- 1 theaterproductie
- 1 kunstvakantieweek
- 3 lesblokken KunstAcademie
- 3 lesblokken KunstKeet
- 6 lesblokken TheaterAcademie 9-12 jaar
- 1 week 12+ TheaterAcademie
- 2 kookcursussen KookKeet
- 6 kennismakingscursussen BSO/NSO
- 3 trajecten Kunstenaar in Huis JONG
- 2 openbare exposities KunstAcademie

Voorstellingen

- 4 openbare voorstellingen DODO Live
- 4 schoolvoorstelling DODO Live (PO)
- 2 dagen BerlijnLijnfestival
- 1 4/5 mei programma
- 3 openbare presentaties Kunstenaar in Huis
- 3 openbare presentaties KunstAcademie

Educatie & Talentontwikkeling (schoolgebonden)

- 32 lessen in de klas en talenttraject Theater
- 55 expobezoeken & workshops op de Vrijstaat met bijbehorende lessen in de klas
- 5 activiteiten KinderKabinet

Overige openbare activiteiten

- 10 openbare workshops op andere locaties
- 30 thematische kinderfeestjes

Het cursusaanbod van De Vrijstaat raakt in de laatste jaren steeds sneller volgeboekt. Regelmatig moeten we wachtlijsten instellen. Met de TheaterAcademie zijn we voor seizoen 2019-2020 een tweede groep gestart. Voor de kinderen onder 9 jaar zijn we de KunstKeet gestart. Bij de TheaterAcademie (9-15 jaar) was er veel vraag naar lessen voor jongere kinderen. Met de KunstKeet voorzien we in deze behoefte.

Het aanbod voor BSO/NSO is gelanceerd in najaar 2019. We kunnen op dit moment nog niet overzien hoe vaak dit aanbod door de BSO's zal worden afgenomen. Aangezien we ons nog in de pilotfase bevinden, hebben we het hier voorzichtig begroot.

BEREIK 2020

Exposities

- 1400 reguliere bezoeken interactieve exposities
- 900 schoolbezoeken interactieve exposities
- 500 bezoeken expositie van Vrijstaat KunstAcademie

Voorstellingen

- 1200 bezoeken Vrijstaatprogramma BerlijnLijn
- 400 bezoeken openbare voorstellingen DODO Live
- 300 bezoeken schoolvoorstellingen DODO Live
- 150 bezoeken presentaties Kunstenaar in Huis JONG

Schoolgebonden activiteiten

- 650 deelname educatie en talenontwikkelingstraject theater
- 800 bezoeken interactieve exposities en deelname lessen in de klas

Programma's

- 984 deelname Vrijstaat Kunstacademie incl bezoeken eindpresentaties
- 830 deelname Vrijstaat TheaterAcademie
- 315 deelname kunstvakantieweek
- 144 deelname Vrijstaat KookKeet
- 180 deelname KunstKeet
- 360 deelname Kunstcarrousel en Theatercarrousel (BSO)
- 500 deelname overige workshops
- 60 deelname trajecten Kunstenaar in Huis JONG

Overige

- 240 bezoeken Kinderfeestjes
- 150 workshops en trainingen studenten & docenten
- 1500 Verhuur/locatiegebruik

Het gros van de activiteiten van De Vrijstaat betreft betaalde bezoeken, met uitzondering van het BerlijnLijnfestival en de 4/5 mei-viering. Deze activiteiten zijn bedoeld om een breed publiek laten kennismaken met de werkwijze van De Vrijstaat. Gratis te bezoeken zijn verder de presentaties en expo's van de KunstAcademie en van het Kunstenaar in Huis JONG-traject plus de activiteiten van De Vrijstaat op openbare evenementen als het Uitfeest en het Leidsche Rijn Festival.

Voor de betaalde activiteiten is er korting en /of betaling via de U-pas of kan er gebruik worden gemaakt van het Jeugdcultuurfonds.

NB Niet in dit overzicht opgenomen zijn KLUB19 activiteiten als De Grote Prijs van Leidsche Rijn en de DJ-workshops omdat deze geen deel uitmaken van het eigen programma van de Vrijstaat en KLUB19 administratief is ondergebracht bij Cultuur19.

6. BEGROTING 2020

6.1 Samenvatting

	begroting 2020	herziene begroting 2019	resultaat 2018
BATEN			
A. <u>Eigen inkomsten</u>			
A.1 directe inkomsten	65.242	52.730	64.731
A.2. indirecte inkomsten	12.000	10.500	12.728
A.3. private middelen	25.000	21.500	14.925
Totaal directe inkomsten	102.242	84.730	92.384
B. <u>Subsidies</u>			
B.1 Structurele subsidie Gemeente	255.100	247.190	239.525
B.2 Projectsubsidie overheden	65.350	19.838	19.038
B.3 Rijksfondsen	22.500	19.838	34.858
B.4 Publieke subsidie overig	0	1.000	500
Totaal subsidies	342.950	287.866	293.921
TOTAAL BATEN	445.192	372.596	386.305
LASTEN			
C. <u>Beheerslasten</u>			
C.1 Beheerslasten personeel	86.690	89.287	77.280
C.2 Beheerslasten materieel	61.150	56.350	75.017
Totaal beheerslasten	147.840	145.637	152.297
D. <u>Activiteitenlasten</u>			
D.1 Activiteitenlasten personeel	235.669	182.175	173.392
D.2 activiteitenlasten materieel	69.670	58.260	58.540
Totaal activiteitenlasten	305.339	240.435	231.932
D.3 kosten horeca en verhuur		3.400	3.502
TOTALE LASTEN	453.179	389.472	387.731
SALDO	-7.987	-16.876	-1.426
resultaat na bestemming	13	124	

6.2 Specificatie baten en lasten

SPECIFICATIE BATEN		begroting 2020 jaarplan 2020	begroting 2019 herzien maart 2019	resultaat 2018
A	<u>Eigen inkomsten</u>			
A.1	directe inkomsten			
1.1	Publieksinkomsten (kaartverkoop)	48.332	38.295	35.264
1.2	Inkomsten educatietrajecten	7.510	6.735	4.750
1.3	Sponsorinkomsten	0	0	0
1.4	Horeca/verkoop activiteitgebonden	400	200	373
1.5	Bijdragen co-producent	3.000	2.000	4.465
1.6	Opdrachten	6.000	5.500	19.879
1.7	Overige	0	0	0
	Totaal directe inkomsten	65.242	52.730	64.731
A.2.	Indirecte inkomsten			
2.1	Verhuur/gebruiksbijdrage	7.500	7.000	7.871
2.2	inkomsten horeca verhuur	4.500	3.500	4.857
2.3	Overige	0	0	0
	Totaal indirecte inkomsten	12.000	10.500	12.728
A.3.	Private middelen			
2.1	Projectsubsidie private fondsen	16.500	17.500	10.375
2.2	Donaties	5.500	4.000	0
2.3	Giften	3.000	0	4.550
	Totaal private middelen	25.000	21.500	14.925
	Totaal eigen inkomsten	102.242	84.730	92.384
B	<u>Subsidies</u>			
1.	Structurele subsidie Gemeente	255.100	247.190	239.525
2.	Projectsubsidie overheden			
	matching gemeente CEMK	22.500	19.838	19.038
	combinatiefunctionaris 2020	31.250	0	
	CF subsidie doorgeschoven uit 2019	11.600		
3.	Rijksfondsen			
	FCP CEMK	22.500	19.838	19.038
	FCP overig	0	0	15.820
4.	Publieke subsidie overig	0	1.000	500
	Totaal subsidies	342.950	287.865	293.921
TOTAAL BATEN		445.192	372.595	386.305

SPECIFICATIE LASTEN		begroting 2020 jaarplan 2020	begroting 2019 herzien maart 2019	resultaat 2018
C.1	<u>Beheerslasten</u>			
C.1	Beheerslasten personeel			
1.1	Zakelijke leiding 0,675 fte	50.435	43.629	46.107
1.2	Communicatie & acquisitie 0,5 fte	27.555	33.008	25.793
1.3	Overige personeelslasten	8.700	12.650	5.380
1.4	Uren afstemming verbouwing	PM		
	subtotaal	86.690	89.287	77.280
C.2	Beheerslasten materieel			
2.1	Huisvestingslasten	32.750	27.500	36.342
	Kosten bouwbegeleider	PM		
2.2	Organisatiekosten	27.900	28.350	38.675
2.3	Afschrijvingen	500	500	0
	subtotaal	61.150	56.350	75.017
Totaal beheerslasten		147.840	145.637	152.297
D.	<u>Activiteitenlasten</u>			
D.1	Activiteitenlasten personeel			
1.1	Artistieke leiding 0,75 fte	56.177	55.108	51.869
1.2	Educatief medewerkers / Cultuurcoaches 1,15 fte	70.039	28.859	26.953
1.3	Productieleiding 0,6 fte	29.643	28.859	30.384
1.4	Artistiek personeel (honoraria)	41.140	38.630	40.924
1.5	Projectmedewerkers	2.250	1.950	0
1.6	Technici	4.000	3.400	2.266
1.7	Educatief begeleiders	29.320	22.970	17.926
1.8	Vrijwilligers/stagiaires	3.100	2.400	3.070
	Toepassing Fair Practice	PM		
	substotaal	235.669	182.175	173.392
D.2	activiteitenlasten materieel			
2.1	Programmakosten	26.270	21.980	22.254
2.2	Productiekosten	21.250	20.530	21.554
2.3	Publiciteitskosten	18.750	15.750	14.732
	subtotaal	66.270	58.260	58.540
Totaal activiteitenlasten		301.939	240.435	231.932
D.3	kosten horeca en verhuur			
3.1				
3.2	Personele lasten horeca	0	0	0
3.3	Materiele lasten horeca	1.500	1.500	1.558
3.4	Personele lasten verhuur	1.600	1.600	1.944
	Materiele lasten verhuur	300	300	0
Totaal kosten verhuur & horeca		3.400	3.400	3.502
TOTALE LASTEN		453.179	389.472	387.731
SALDO		-7.987	-16.877	-1.426
resultaat na bestemming		13	123	

6.3 Toelichting begroting

De jaarbegroting 2020 sluit met een tekort van € 7.987. De Vrijstaat zet in 2020 de bestemmingsreserve activiteiten in ter grootte van € 8.000 (zie jaarrekening 2018). Na bestemming bedraagt het resultaat € 13.

Pro memorie

In deze begroting zijn 3 pro memorie-posten opgenomen voor:

- toepassing fair practice
- bouwbegeleiding verbouwing
- uren afstemming verbouwing

Voor toelichting verwijzen we naar de paragrafen 3.3 Fair Practice Code en 3.4 Huisvesting.

Baten

- Op het subsidiebedrag 2019 van de Gemeente (€ 247.190) is de indexatie van 3,2% toegepast.
- De Vrijstaat heeft toestemming gevraagd worden om € 5.000 van de subsidie Creatief Vermogen Utrecht 2019 over te hevelen naar 2020. De maximale subsidie voor 2020 komt daarmee op € 45.000. In de begroting is dit bedrag 50/50 verdeeld over Gemeente en Fonds voor Cultuurparticipatie. Vanwege het wisselen van het penvoerderschap is er tot op heden nog geen antwoord gegeven op onze vraag om overheveling.
- Wat betreft de subsidie voor de combinatiefunctionaris is naast het jaarbedrag van € 31.250 rekening gehouden met een bedrag van ca € 11.600 dat wordt doorgeschoven van 2019 naar 2020. Voor een toelichting zie paragraaf 3.5 Financiën.
- De publieksinkomsten zijn hoger begroot dan vorig jaar, omdat er in 2020 een aantal nieuwe activiteiten zijn: KunstKeet, een extra groep TheaterAcademie, cursusaanbod BSO.
- De subsidies private fondsen zijn uiteraard nog niet zeker, maar afgaand op de ervaringen in de afgelopen jaren is dit een redelijke inschatting van de mogelijkheden.
- Giften zijn afkomstig uit de crowdfundingactie die we in 2020 organiseren.

Lasten

- Het artistiek personeel is voor een deel in (vaste) dienst (artistieke leiding, educatief medewerker, productiemedewerker) en wordt voor een ander deel per project ingehuurd (kunstenaars, educatief begeleiders, technici, projectmedewerkers).
- De salarissen van het personeel in vaste dienst volgen de CAO Theater, en zijn begroot op niveau van CAO 2019. Het is nog niet bekend of er in 2020 een nieuwe CAO komt.
- De activiteitenlasten personeel zijn hoger begroot dan in 2019 vanwege de inzet van de cultuurcoach in 2020. De extra uren die mogelijk worden gemaakt vanuit de regeling combinatiefunctionaris, worden ingezet in de vorm van tijdelijke contracten en tijdelijk uitbreiding van uren. Daarnaast zijn er extra kosten voor de inhuur van educatief begeleiders vanwege de uitbreiding van activiteiten (KunstKeet, extra groep TheaterAcademie).
- De verhoging van het budget Activiteitenlasten materieel ten opzichte van 2019 hangt eveneens samen met de uitbreiding van het aantal activiteiten.
- De organisatiekosten bestaan uit algemene publiciteit, algemene verzekeringen, automatisering internet/telefonie, lidmaatschappen/contributies, bestuurs- en representatiekosten, bankkosten en kantoorartikelen.
- De huisvestingslasten bestaan uit kosten voor energie en water, schoonmaak, beveiliging, groenonderhoud, inventaris, verzekeringen gebouwen, afvalverwijdering en klein onderhoud.

Een begroting in het format van OCW is als aparte bijlage met dit jaarplan meegestuurd (excel sheet).